

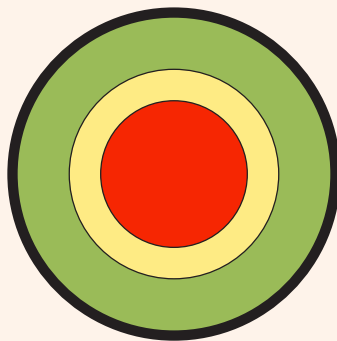
TIPS OG RÅD FOR AT ALLE SKAL VÆRE

TRYGG PÅ FESTIVAL

INNHold

OM DENNE VEILEDEREN	4
HVA ER SEKSUELL TRAKASSERING?.....	5
HVA ER SEKSUELLE OVERGREP?	5
HVA VET VI?	6
ARRANGØRERS ANSVAR FOR Å FOREBYGGE OG STOPPE SEKSUELL TRAKASSERING OG OVERGREP	7
PLANLEGGING AV ARRANGEMENT	8
TYDELIG HOLDNING MOT SEKSUELL TRAKASSERING OG OVERGREP.....	8
EKSEMPEL PÅ FESTIVALREGLER.....	9
RISIKOVURDERING	10
UTFORMING AV OMRÅDE	11
VALG AV ARTISTER	11
VAKTHOLD.....	11
OPPLÆRING.....	12
UNDER ARRANGEMENTET	13
TILTAK.....	14
SKAP GOD STEMNING	14
SØRG FOR GOD ALKOHOLHÅNDTERING.....	14
LAG MULIGHETER FOR VARSLING	15
ETABLER ET TRYGT OMRÅDE	15
TILTAK I ULIKE OMRÅDER	15
Å GRIPE INN	16
VAKTHOLD.....	16
SANKSJONER.....	16
HANDLINGSGUIDE MOT SEKSUELL TRAKASSERING OG OVERGREP	17
OVERGREP. HVA GJØR VI DA?	18

OM DENNE VEILEDEREN

Vold og overgrep er et alvorlig problem som koster mye både for den enkelte som blir utsatt og samfunnet. Å forebygge er bedre enn å måtte håndtere hendelser. Dette er en veileder som skal gi tips og råd for hvordan du som arrangør kan forebygge og håndtere seksuell trakassering, overgrep og voldtekt på festivaler, konserter og andre store arrangement hvor mange mennesker samles.

Likestillingscenteret KUN har tatt initiativ til å lage veilederen og arbeidet er finansiert av Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging.

Vi har tatt utgangspunkt i arrangement i Trøndelag; Steinkjerfestivalen, Vømmølfestivalen og SteinkjerMartnan. Disse drives av erfarne arrangører og er kjent for profesjonell drift, god struktur og godt samarbeid med politi og kommune. Her har vi snakket med deltakere, vakter og sikkerhetsansvarlige. I tillegg har politi, ansvarlige for samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT koordinator) i Verdal og Steinkjer Kommune, Kompetansesenter rus - Midt-Norge, Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nord-Trøndelag, Norske Konsertarrangører og Balansekunst vært med å utvikle anbefalinger.

Sitatene du finner i veilederen er fra disse samtalene.

KUN takker alle som har engasjert seg i dette og ser at dette bare er en start på et arbeid. Våre forslag er ikke er uttømmende, og vi vil derfor gjerne ha tilbakemelding og tips til andre tiltak, men også hvordan vi kan gjøre denne veilederen enda bedre.

Kontakt: post@kun.no

“ Jeg og ei venninne stod ganske langt fremme under konserten og vi ble så lei av at gutter kom for nærme og tok på oss, og prøvde å gni penisen mot oss.....Vi stod langt fremme slik at vaktene så at vi var plaget, men de reagerte ikke. Ved siden av oss begynte to jenter å krangle og da reagerte vaktene med en gang, og de ble kastet ut. Midt oppi dette roper artistene fra scenen «Jævla hore» og «jævla bitch». Da ble vi oppgitt og bare valgte å gå derifra.

Festivaldeltaker, kvinne 27

HVA ER SEKSUELL TRAKASSERING?

Med seksuell trakassering menes uønsket seksuell oppmerksomhet som oppleves plagsom for den oppmerksomheten rettes mot.

Seksuell trakassering kan være:

fysisk: klåing, klemme seg inntil, kyssing

verbal: seksuelle hentydninger og forslag, kommentarer om kropp, utseende eller privatliv

ikke-verbal: nærgående blikk, kroppsbevegelser, blotting og liknende

Du finner hele teksten i Likestillings- og diskrimineringsloven.

HVA ER SEKSUELLE OVERGREP?

Med seksuelle overgrep menes å tvinge et annet menneske til seksuell omgang som det ikke ønsker, enten det er ved vold, truende adferd eller dersom vedkommende er ute av stand til å motsette seg handlingen eller ikke er i stand til å gi sitt samtykke. Seksuelle overgrep innbefatter både handlinger, eller forsøk på handlinger, som innebærer ufrivillig fysisk kontakt som berøring, beføling, slikking, suging, masturbasjon, samleieliknende handlinger og voldtekt.

Seksuelle overgrep innebærer med andre ord å lure eller påtvinge et annet menneske seksualitet som det ikke ønsker, eller ikke er i stand til å gi sitt samtykke til.

Du finner hele teksten i Straffeloven.

“ Det er flytende overganger fra seksuelle trakassering til overgrep og dermed vil alle tiltak som kan forebygge seksuell trakassering også kunne forebygge seksuelle overgrep som omfattes av straffeloven ”.

Norges Idrettsforbund

HVA VET VI?

SEKSUELL TRAKASSERING

Vold og overgrep rammer ulikt, på ulike arenaer, og noen grupper er mer sårbare enn andre. Både livssituasjon og bakgrunn har betydning for utsatthet for voldtekt, hvordan overgrepet oppleves, og for muligheten til å søke hjelp. Faktorer som kan påvirke sårbarheten er funksjonsevne, seksuell orientering, sosioøkonomisk bakgrunn, minoritetsbakgrunn, alder og kjønn.

Vi vet at seksuell trakassering er noe som skjer på festivaler, som i samfunnet ellers. Vi vet også at det er en høyere risiko for at overgrep skjer der folk møtes og drikker alkohol. Seks av ti kvinnelige bartendere i Oslo er blitt utsatt for fysisk seksuell trakassering de siste 12 månedene. Nesten alle som trakasserer, er gjester. (*Korus Oslo 2019*)

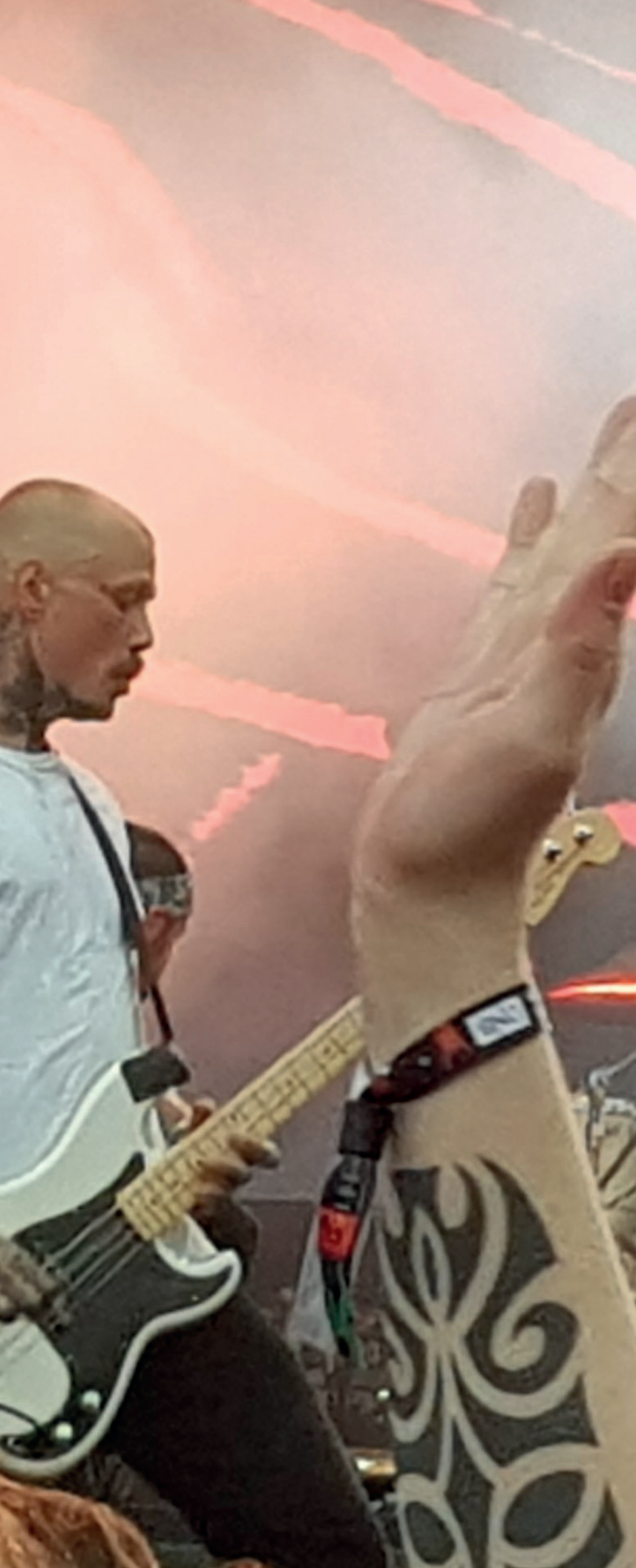
En undersøkelse gjort på festivaler i Storbritannia, fant at én av fem festivalgjengere, og mer enn to av fem blant kvinnelige festivalgjengere under 40 år, hadde opplevd uønskede seksuelle tilnærminger eller trakassering på festival. (*YouGov 2017*)

Å bli utsatt for trakassering kan være ubehagelig i øyeblikket, men det kan også gi varig skade ved at det reduserer tryggheten for den det gjelder. Også for andre som ikke selv utsettes, men som er vitne til det, påvirker det festivalopplevelsen. Det er utrivelig å måtte gripe inn og irettesette andre, det kan også være ubehagelig å være vitne til en hendelse uten å ha mulighet til å gripe inn eller ikke tørre å gjøre noe.

SEKSUELLE OVERGREP

Hvert år får politiet anmeldelser om voldtekt på norske festivaler. Russetreffene over hele landet er en annen arena der det ofte dukker opp anklager om vold og voldtekt. I løpet russetiden i 2018 ble 14 voldtekter anmeldt. Å bli utsatt for voldtekt eller andre seksuelle overgrep kan gi varige fysiske og psykiske skader for den som blir utsatt.

Både seksuell trakassering og overgrep påvirker en festivals omdømme. Flere blir skeptiske til å gå der, foreldre vil ikke la ungdommene delta.

ARRANGØRERS ANSVAR FOR Å FOREBYGGE OG STOPPE SEKSUELL TRAKASSERING OG OVERGREP

Seksuell trakassering varierer fra mindre alvorlige hendelser til mer alvorlige hendelser og seksuelle overgrep som omfattes av straffeloven. Også de mindre alvorlige hendelsene påvirker festivalopplevelsen for dem det gjelder og de som blir vitner. Tiltak bør settes inn på flere nivåer, fra festivalledelsen til vakt sjef, artister, frivillige og deltakere.

Et stort arrangement er underlagt ulike krav som du som arrangør må rette deg etter. Daglig leder har det øverste ansvaret for sikkerheten ved arrangementer selv om ansvaret er delegert til sikkerhetsansvarlig.

Produktkontrollloven krever at gjennomføring av et arrangement ikke medfører uakseptabel risiko for helseskade. Som arrangør skal du vurdere risiko og hvordan den kan reduseres.

Når du søker politiet om arrangements-tillatelse, skal du lage en plan som også viser hvilke tiltak dere vil sette i verk for å holde orden og unngå straffbare handlinger. Tiltak mot seksuell trakassering og overgrep vil være en del av denne planen.

For å kunne skjenke alkohol, må du søke kommunen om skjenkebevilling. I denne ligger det også forpliktelser om sikkerhet.

“ Han slo meg på rumpa liksom. Det er helt vanlig, det skjedde jo nettopp. ”

Festivaldeltaker, kvinne 18

PLANLEGGING AV ARRANGEMENT

VIS TYDELIG HOLDNING MOT SEKSUELL TRAKASSERING OG OVERGREP

Å forebygge seksuell trakassering og overgrep må være nedfelt som en del av målsettingen for et arrangement om det skal få oppmerksomhet. Slik blir det også forankret i styret, og blir retningsgivende for arbeidet med arrangementet.

- **Synliggjør hvordan dere vil at arrangementet skal være overfor alle bidragsytere, artister og publikum. Det er ikke nok å si at en skal «unngå voldelige episoder eller andre uønskede hendelser». Vær spesifikk på hva dere vil, og lag gjerne egne festivalregler hvor dere er tydelig på at dere ikke tolererer trakassering, seksuell trakassering og overgrep. Fortell deltakerne hva de skal gjøre om de selv opplever, eller ser noen som opplever ubehagelige hendelser.**
- **Klargjør at dere vil at innleid vaktelskap skal gripe inn mot seksuell trakassering og sørge for at de som jobber sammen med dem får tydelig beskjed.**
- **Oppfordre deltakerne til å ta vare på hverandre. Synliggjør festivalreglene for eksempel i forbindelse med billettkjøp, hvor deltakeren må krysse av for å ha lest og godkjent reglene. Reglene kan også ligge på festivalens nettside, i Facebook-oppdateringer før festivalen, og som plakater på selve arrangementet. Bruk gjerne vårt eksempel på festivalregler (se neste side).**

“

Risiko er: Overstadig berusede folk som ikke har grenser. De som går alene og jenter er utsatt.

Profesjonell vakt

EKSEMPEL PÅ FESTIVALREGLER

Vi vil skape en god festivalopplevelse for alle, uavhengig av kjønn, kjønnsidentitet, seksuell legning, funksjonshemming, fysisk utseende, kroppsstørrelse, etnisitet, alder, musikkpreferanse, dyktighet i sport eller glede av japansk anime. Alle er velkomne så lenge de ikke med vilje gjør noe som ødelegger gleden for andre deltagere. Bli med å bidra til et positivt, trygt og inkluderende fellesskap.

Disse festivalreglene er en felles forpliktelse enten du er artist, frivillig, medarbeider eller publikum. Hvis du deltar på vårt arrangement skal du kunne forvente at du blir behandlet med respekt og verdighet, og vi forventer at du behandler andre på samme måte.

Trakassering av noe slag, som for eksempel rasistisk eller sexistisk språkbruk, bruk av vold, å tvinge sin seksualitet på andre, utsette andre for oppmerksomhet de ikke ønsker, tafsing, klåing, bevisst skremming, forfølgelse, uønsket fotografering eller filming, vil ikke bli tolerert.

Hvis en person gir uttrykk for at han/hun ikke ønsker kontakt, må du respektere det. Ikke følg etter, eller prøv å forstyrre andres festivalopplevelse på noen måte. Hvis du fortsetter å gi uvelkommen oppmerksomhet til en annen deltaker, kan du bli utvist fra området.

Hvis en person følger etter deg, trakasserer eller forsøker å angripe deg, må du rapportere det til en vakt eller noen andre av våre medarbeidere så snart som mulig, og vi vil hjelpe deg. Hvis du er vitne til trakassering, hjelp den som blir utsatt og meld til vakter og/eller andre medarbeidere.

Vi vil også gjerne høre om hendelser for å kunne jobbe for en bedre festival for alle. Alle deltakere skal føle seg trygge på at de kan rapportere om trakassering fra enhver person tilknyttet festivalen. Ingen gjengjeldelse tolereres. All informasjon knyttet til varsel om trakassering vil bli behandlet konfidensielt, med mindre annet er lovpålagt (tilsidesetter hensynet til helse og sikkerhet), eller er godkjent av partene det gjelder. Skriv til oss på post@festival.no eller snakk med noen i arrangementet som du kjenner.

RISIKOVURDERING

Vi vet at seksuell trakassering skjer, og at det er fare for overgrep på store arrangementer. Alle har ansvar for å forebygge og å stoppe det hvis det skjer. I planlegging av tiltak, bør derfor både generell bevisstgjøring, opplæring og utforming av området inngå.

En risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS analyse) bør ligge til grunn for sikkerhetsarbeidet på et arrangement. Her kartlegger dere sannsynlighet for at en hendelse skjer, hvilke konsekvenser den sannsynligvis vil få, og hva som skal gjøres for å forebygge eller redusere konsekvensene dersom den skulle oppstå.

Begynn med å beskrive hvilken type arrangement dere har, og vurder hvordan disse faktorene påvirker risiko for seksuell trakassering og overgrep. (*Fra veilederen for sikkerhet på store arrangement.*)

- **Hvem er det som kommer?**
- **Hvordan er alderssammensetningen i publikum?**
- **Hvordan er forventet oppførsel?**
- **Når på døgnet skal et foregå?**
- **Når på året?**
- **Hvordan ser området ut når det gjelder mørke kroker og gjemmesteder?**
- **Hva har skjedd før?**
- **Hva slags artist/artister kommer: er de aggressive, uttrykker et bestemt kvinnesyn, rasistiske holdninger, nedsettende språk om ulike grupper mennesker, kan det være grunn til å vurdere bookingen en gang til.**

Mer om ROS analyser finner du hos Direktoratet for sikkerhet og beredskap: www.dsb.no

Forhold å ta med i risikoanalyse og planlegging av tiltak er:

- **Unge er særlig utsatt for seksuell trakassering og overgrep. Spesielt unge jenter, men også unge gutter. Husk samtidig at alle kjønn og aldersgrupper kan oppleve seksuell trakassering. Ingen skal måtte tåle tafsing og tilnærmelser de synes er ubehagelige**
- **Andre grupper som er utsatte, er personer som utfordrer normene for kjønn og seksualitet, som for eksempel lesbiske, homofile og transpersoner**
- **Mye alkohol og rusmidler øker risikoen for å bli utsatt, og å utsette noen for seksuell trakassering**
- **Personer som er så rusa at de ikke kan ta vare på seg selv er særlig utsatt. Noen rusmidler blir brukt til å dope ned mennesker for så å forgripe seg seksuelt på dem mens de er så neddopa at de ikke klarer å gjøre motstand**
- **Risiko for seksuell trakassering øker der det er mye folk og trengsel, som foran scenen og i dokøen**
- **En gjeng kan sirkle inn ett offer og forgripe seg seksuelt og/eller utøve vold**
- **Overgrep kan skje på toaletter**
- **Overgrep kan skje i busker og mer tilbaketrukne eller mørke steder i eller utenfor festivalområdet**

“

Hvis jeg ser at jenta er sørpa full, tar jeg henne til siden og spør om hun kjenner han fra før. Får henne til å få tak i vennen sine, får dem til å hjelpe henne hjem.

Profesjonell vakt

Utforming av område

Velg plassering av ulike aktiviteter ut fra formål. Prøv å unngå mørke områder som krever mye vakthold, og lyssett om nødvendig. Vakter bør ha lommelykter om arrangementet foregår i mørket. Vurder om toalettområdene skal skilles med urinal og toalettkabiner hver for seg. Sikre også området rundt toalettene for å unngå steder å gjemme seg bort.

Valg av artister

Valg av artister påvirker stemningen og publikumet som kommer. En aggressiv artist med sexistiske tekster, er med på å legitimere trakassering og hisser opp stemningen. Det kan være vanskelig å unngå slike artister, men som arrangør har du et valg og kan også stille noen krav. Om dere har laget egne festivalregler, bør artister også kjenne til dem og bekrefte at de retter seg etter de krav som stilles.

Deltakere føler seg tryggere om det er deltakere i ulike aldre på arrangementet. Et mangfold av artister kan bidra til et mangfoldig publikum, og hindrer at en gruppe tar over og gjør de som hører mindretallet til mer utsatt.

Vakthold

Selv om alle som jobber med arrangementet har et ansvar, er vakthold særlig viktig. Det er derfor av betydning hvem som er vakter, og hvordan de utfører oppdraget. Få oversikt over hvem som skal være vakter i god nok tid til at politiet kan sjekke listen og ta en vandelstest.

Sørg for å ha mangfold i alder, kjønn og gjerne også etnisitet blant de frivillige vaktene. Spør gjerne den som melder seg som frivillig hva hen kan tenke seg av oppgaver, det gjør at dere kan få vakter som er motivert for oppgaven.

“Jeg har en dame på fanget som jeg vet blir keen, hvertfall om jeg gir henne syv liter vin”

Norsk artist

Opplæring

Alle, fra innslipp til salg og rydding, må være med å gjøre arrangementet trygt. Vurder derfor en felles opplæring hvor målsetting med arrangementet blir presentert, og hvor tema som godt vertskap, ansvarlig alkoholhåndtering, og forebygging og håndtering av seksuell trakassering og overgrep blir tatt opp. Del gjerne vår handlingsguide mot seksuell trakassering og overgrep til frivillige før arrangementet

Noen må ha mer kompetanse og ansvar enn andre. En inndeling med en sikkerhetsansvarlig, områdeledere og trivselsverter/frivillig ordensvakter er vanlig. Alle disse skal jobbe aktivt mot seksuell trakassering og må ha opplæring.

Her er opplegget for Steinkjerfestivalen:

- **Arrangementet deles inn i team etter funksjoner: vakt, servering, miljø, salg, artist, rigg osv.**
- **Hvert team gjør en ROS-analyse for sitt område, og definerer risiko og behov for tiltak. Hvor er det størst fare for seksuell trakassering? Hvor kan overgrep skje?**
- **Sikkerhetsleder og HMS ansvarlig gjennomfører eget møte for områdeledere.**
- **Sikkerhetsleder sender ut informasjonsbrev til alle som skal være vakt. Dette sier noe om målet for festivalen, hva som er deres ansvar og hva de skal se etter.**
- **Alle vakter får gule refleksvester og egne akrediteringskort med viktige telefonnumre.**
- **Alle møter en time før arrangementet starter, får informasjon fra vaktleder og blir tildelt områder.**
- **Hver områdeleder gjennomgår spesielle utfordringer for sitt område, fordeler sambandsutstyr og går igjennom rapporteringsrutiner.**

I tillegg til faste områdeteam, er det tilrådelig med et streifteam som går rundt og trår inn som forsterkning om det trengs.

UNDER ARRANGEMENTET

FESTIVALDELTAKERE SIER DE FØLER SEG TRYGGE NÅR

- ☀️ DET ER MANGE VAKTER SOM FØLGER MED
- ☀️ RØDE KORS ER DER
- ☀️ DET ER GOD STEMNING
- ☀️ DE SER FOLK DE KJENNER OG GÅR SAMMEN MED NOEN DE STOLER PÅ
- ☀️ DET ER ALKOHOLKONTROLL
- ☀️ DET ER LYST

DE SIER DE IKKE FØLER SEG TRYGGE NÅR DET ER

- ☀️ MANGE FULLE FOLK
- ☀️ SLÅSSING
- ☀️ KRANGLING
- ☀️ NÅR VAKTENE IKKE FØLGER MED

Hvis vi ser noen som begynner å ha fått nok å drikke, tar vi kontakt og foreslår at vedkommende tar seg litt mat og drikker litt vann.

Frivillig vakt, Steinkjerfestivalen

Hvis noen klager og noen synes det er ubehagelig, så lenge vi ser det, skal vi gjøre noe med det. Vi må vise at det ikke er greit.

Profesjonell vakt

Vi trenger ikke ha kaktuser under armene.

Profesjonell vakt

TILTAK

Skap god stemning

God stemning skapes av publikum og arrangørene sammen. Hyggelige vakter og servicepersonell som smiler og ønsker deltakerne en fin kveld, roer ned og setter stemningen.

En tydelig holdning mot seksuell trakassering kan synliggjøres på plakater på selve arrangementet, gjennom oppfordring fra scenen, og at vakter er tydelige og griper inn raskt. Sørg også for at publikum også vet hvor de kan henvende seg hvis de opplever noe som ikke er greit. Oppfordre dem til ha det gøy, respektere og å ta vare på hverandre.

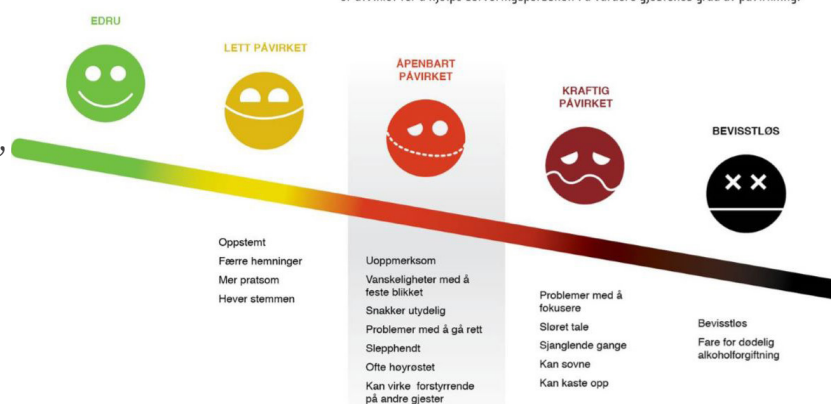
Sørg for god alkoholhåndtering

Vi vet at overstadig rusa personer er mer utsatt for seksuelle overgrep og har større risiko for å tråkke over andres grenser. Ansvarlig alkoholhåndtering er derfor viktig for å unngå seksuell trakassering og overgrep. Personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, må ikke gis adgang, eller må utvises fra arrangementet. Bruk gjerne Helsedirektoratets veileder for å vurdere grad av alkoholpåvirkning.

Du som arrangør har også plikt til å sørge for at personer som trenger det, får nødvendig bistand. Det er for eksempel ikke nok å bortvise en full ungdom, det må også sørges for at hen kommer seg trygt hjem. Sørg også for at det er betrodde personer som eventuelt kjører hjem eller ordner med skyss.

Grader av alkoholpåvirkning

Hvis en gjest er åpenbart påvirket av alkohol, skal han/hun avvises. Husk også hjelpeplikten. Denne oversikten viser sentrale kjennetegn ved ulike grader av alkoholpåvirkning. Oversikten er utviklet for å hjelpe serveringspersonell i å vurdere gjestens grad av påvirkning.

Helsedirektoratet

Sjekk Helsedirektoratets nettsider om god internkontroll etter alkoholloven, og opplæringshefte for ansvarlig vertskap: www.helsedirektoratet.no

Lag muligheter for varsling

Etabler et system for at både de frivillige og deltakerne kan varsle om trakassering, seksuell trakassering og overgrep. Dette kan skje både under og etter arrangementet. Frivillige og profesjonelle vakter har et særlig ansvar, men sørg for at også alle andre som jobber for arrangementet vet hvem de kan kontakte. Husk at observasjoner under arrangementet kan være viktig i en eventuell straffesak i etterkant.

Etabler et trygt område

Å ha et trygt sted på festivalområdet som er mer rolig og avskjermet kan være et godt tiltak. Sørg for at deltakerne treffer noen de kan snakke med og som kan hjelpe de som kjenner seg utrygge, eller som har opplevd noe de synes er ubehagelig.

Sceneområdet

Vi vet at mye skjer i trengselen foran scenen samtidig som det er vanskelig for vakter å gå igjennom og ha oversikt. Vakter foran scenen må ha mulighet til å kunne se over publikum og ha godt sambandsutstyr.

Toalettområdet

Sørg for å ha nok toalettkapasitet for å unngå at deltakerne begynner å ta i bruk andre områder for å gå på do. Her er det spesielt viktig å sørge for nok kapasitet for kvinner ettersom de blir mer utsatt når de må kle av seg.

Sørg for å ha kontinuerlig vakt, og gjerne også et streifteam som er innom toalettområdet. Ha nulltoleranse for at to eller flere går sammen inn på toalettene. De bidrar både til å øke køen, og er utenfor vaktens kontroll når de er der inne. Det er ingen garanti for at begge samtykker. Sørg for å ha mulighet for å låse opp dørene fra utsiden.

Forlatte områder

Om noen har fått i seg for mye alkohol og ikke føler seg bra, har de en tendens til å søke for seg selv. Da er de også mer sårbare for å bli oppsøkt av noen som kan utnytte det. Par kan også stikke seg bort for å kose eller krangle, i begge tilfeller kan en innføre en regel om at vaktene skal ta kontakt for å høre om alt er i orden.

Utenfor området

Vi vet at enkelte benytter anledning til å oppsøke steder hvor de vet at det er mange rusa personer for å dra nytte av deres lavere dømmekraft. Politiet bør varsles om mistenkelig aktivitet utenfor området. Her er det også en mulighet til å øke vakthold ved å samarbeide med natteravntjeneste eller ungdomsteam i kommunen.

Fra Steinkjerfestivalen, der en av veggene i festivalgata ble dekorert med ulike selfie-bakgrunner.

Å GRIPE INN

Vakthold

Vakter på alle nivå har ansvar for å avverge straffbare handlinger og sørge for at alle har det bra og trives. Å gripe inn overfor personer som ikke respekterer andres grenser og oppfører seg ubehagelig og trakasserende, er alle sitt ansvar.

Det betyr å følge med på det som skjer, og å gripe inn når det er nødvendig eller sørge for at noen andre gjør det. Vaktene må gå rundt, og vise at de er der og følger med. Det er også viktig at de tar kontakt med deltakerne, er hyggelige, og viser at de bryr seg.

Det vil være frivillige vakter som kommer inn i siste liten og som ikke har fått forhåndsinformasjon. Sørg for at disse blir oppdatert. Fordel også de frivillige utfra egnethet – de lengste bør være foran scenen for å få best mulig oversikt. Vakter i toalettområdet må tørre å si i fra tydelig og også gripe inn.

Sanksjoner

Det må få konsekvenser å trakassere og ikke respektere andres grenser. Aktuelle reaksjoner kan være:

- **En advarsel.**
- **Bortvisning fra området og konfiskering av adgangskort/festivalbånd**
- **Rapportering til politi**

HANDLINGSGUIDE MOT SEKSUELL TRAKASSERING OG OVERGREP

Dette er en guide til hva du som frivillig kan gjøre for å bidra til at et arrangement blir tryggest mulig for alle. Først og fremst er det viktig at du er med å lage en god stemning for at alle kan trives og ha det hyggelig. Smil og ønsk alle en fin opplevelse. Som frivillig er du også ansvarlig for å gripe inn, eller sørge for at noen andre griper inn om du ser trakassering, seksuell trakassering, vold, og overgrep. Tenk igjennom hva som kan skje og hva du kan gjøre om du ser seksuell trakassering eller noe som kan bli et overgrep. Sørg for at du vet hvilke rutiner som gjelder.

Grip inn hvis du ser:

- **en som tar med seg en annen som er for full til å ta vare på seg selv på en god nok måte.**
- **noen som krangler**
- **noen som er alene**
- **noen som samler seg i flokk rundt en person**
- **noen vil stikke seg bort for å ha sex**

GRØNT	TILTAK
Noen kliner eller koser. Begge ser ut til å ha det bra og være komfortable i situasjonen.	Smil, kjærlighet er fint :-)
GULT	TILTAK
Erting/tulling hvor begge ser ut til å være med på spøken og til å synes at det er morsomt.	Følg med og se etter tegn på at en av partene ikke synes det er morsomt lenger. Noen ganger kan ting starte uskyldig for så å eskalere.
Noen erter og tuller og kommer med seksuelle hentydninger, men den andre synes ikke det er greit	Vær oppmerksom på at det er ikke alle som opplever trakassering som synes det er lett å si fra selv. Ser du noe som du synes er på kanten, kan du godt følge med litt ekstra.
Noen kliner eller koser. En eller begge virker moderat berusa.	Følg med.
RØDT	TILTAK
Noen tafser på tilfeldig forbipasserende.	Stopp vedkommende og gi beskjed om at det ikke er greit. Gi eventuelt en advarsel og varsle vaktleder.
Noen gjør tilnærminger som mottaker tydelig viser er uønsket, forsøker å dytte unna eller sier tydelig ifra uten at det hjelper.	Grip inn eller tilkall hjelp til å få stoppet vedkommende.
Noen har sex.	Sørg for å stoppe dem og eventuelt forlate stedet hvis de vil fortsette.
Noen kliner eller koser. En eller begge er åpenbart svært rusa.	Spør om alt er i orden, sørg for å få kontakt med begge.
Noen kliner eller koser og det er stor aldersforskjell mellom dem.	Spør om alt er i orden, sørg for å få kontakt med begge.
Noen krangler.	Ta kontakt/ få tak i andre og vurder å gi advarsel
En er åpenbart rusa og kan ikke ta vare på seg selv.	Ta kontakt og sørg for at vedkommende får hjelp til å komme hjem.
Noen tar med en som er overstadig rusa ut av området.	Spør om alt er i orden og sjekk relasjonen mellom dem.
Noen samler seg i flokk og omringer en deltaker.	Tilkall flere vakter og grip inn.

Se etter folk som oppfører seg unormalt. Hvis en sitter der spør vi om det er OK om det er OK å være der alene. Vaktene bør ta seg tid til å snakke med folk. Vi ser etter fyll, folk som trenger hjelp, jenter som sliter med en kar, ser om hun har det bra. Vi griper inn, eller viser at vi er der og hvis hun vil tar hun kontakt.

OVERGREP. HVA GJØR VI DA?

Hvis et overgrep har skjedd, skal politiet og nærmeste overgrepsmottak varsles og ta over. I mellomtiden er det viktig å sikre åsted. Sørg for at den utsatte ikke vasker seg. Ta vare på undertøy og klær. Ta vare på SMS-er og meldinger på sosiale medier. Hør med andre i vaktstyrken om de har observert noe, det kan være viktig i en eventuell rettssak.

Overgrepsmottakene tilbyr en overgrepsutsatt hjelp uavhengig av om de ønsker å politianmelde eller ikke. Tilbudet er:

- **samtale i trygge omgivelser**
- **medisinsk undersøkelse for å oppdage, behandle og forebygge skader og smitte**
- **testing for graviditet**
- **rettsmedisinsk undersøkelse for sikring av bevis**
- **hjelp til å kontakte politi**
- **hjelp selv om overgrepet har skjedd tilbake i tid**
- **hjelp til å kontakte bistandsadvokat (gratis) uavhengig av anmeldelse**
- **informasjon om oppfølgingstilbud, krisesentre og andre hjelpeinstanser**

Handwriting practice lines consisting of 25 horizontal dotted lines.

Prosjektet er et samarbeid mellom:

likestillingscenteret

KUN

Steinkjer
kommune

STEINKJER
åpen, lys og glad

Verdal
kommune

